

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt Primvm. Danielis in servando proposito firmitas, & constantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

DANIEL

PROPHETARVM PRINCEPS

DESCRIPTVS.

CAPVT I.

*Danielis in seruido proposito firmitas
& constantia.*

DANIELEM HEBRÆVM VATEM inter septem viros priscæ legis jure meritissimo numeramus, ævo ultimum, non rerum gestarum magnitudine. Quis porrò Daniel profetia, quis & quantum eruditione, facultatibus, dignitate, sapientiâ, virtute, sanctimoniâ fuerit, suo loco dicemus. In antecessum hæc pauca succurrere libasse.

Daniel sanguine regio progenitus, supra nonaginta annos princeps palatinus, tam Chaldæâ, quam aliâ omni literaturâ eruditus, vir ævo illo doctissimus, omniumque sapientissimus, & quod elogiorum caput est, divino spiritu afflatus, vaticinij laude florentissimus.

Sed stylum ad ipsam veritatem, historiam, in quâ explicandâ cum seruibus ordinem, quem divinus historiæ scriptor servavit, qui maximam temperantiæ atque abstinentiæ laudem Danieli, sociisque tribuens: *Proposuit autem Daniel in corde suo, ne pollueretur de mensâ regis, neque de vino potus ejus.* Nimirum Daniel altissimâ mente combibit; Divina lex istud prohibet, hoc vetitum, ergo neutiquam faciendum, quidquid demum sequatur damni. Ad eâ mentem Daniel nec verbis, nec muneribus, nec minis, vi nullâ potuit abduci. Vetitum est, ergo factum fœdum, ergo minimè committendum est. Validissimum proterius retinaculum peccatis injicit hæc una cogitatio: *Vetitum est.* Quod hoc capite ubertius disseremus.

§. I.

Proposuit autem Daniel in corde suo ne pollueretur de mensâ regis. Divini vim edicti Daniel ita complexus est animo, ut omnes adversas ratiocinationes ariete hoc uno eliserit: *Vetitum est.* Quidquid objiceretur, ille animosissimè repudians: nec volumus, aiebat, nec possumus divinam legem violare, etiam facultatum, nominis, famæ, insuper & vitæ jactura sit faciendâ. Perdamus omnia, non refert, modò servemus leges patrias. Pereamus nos, quid interest, dummodò steterit Dei decretum. Hos tales cibos admittere, nobis vetitum, ergo istud nunquam facturi sumus. Vel sanguinem potius placet prodigere, quam legi fraudem facere.

Vetitum erat Hebræis, in obvios quosque cibos se effundere, sed jure non tam stricto, quam furtum, adulterium, homicidium. Et primò quidem Judæis nefas erat in societatem mensæ cum idololâtris venire. Petrus in Cornelij Centurionis domo: *Vos scitis,* inquit, *quomodo abominatum sit viro Judæo conjungi aut accedere ad alienigenam, scilicet convictis gratiâ, ad ejusdem mensæ familiaritatem.* Hinc Dominum IESVM sitientem Samaritis oratione perstringens: *Quomodo tu,* inquit, *Indæus cum sis, bibere a me potus, quæ sum mulier Samaritana? non enim comestur Judei Samaritanis.* Deinde Leporina & suilla caro, præter ejuscemodii alia, Hebræo-

rum mensis ex lege arcebantur. Atqui aularum mensæ id genus carniū minimè averlantur. Accedit, quod idololatræ multa comederint, Diis prius oblata, quæ si pari libertate in cibos Judæi admisisset, grandi religionū suarum dispendio vel fecissent. Quod & Christianis initid vetitum. Hinc illa sanctus Apostolici epistola: *Visum est Spiritui sancto & nobis nihil ultra imponere vobis oneris quam hæc necessaria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione.* Ergo rectissimè Daniel: Hoc, inquit, inter vetita ducimus, eam ob causam id nunquam committeremus. Retinaculum peccati, memoria præcepti.

Adversus hanc Danielis & sociorum temperantiâ tot rationes, tantoque pondere pugnârunt, ut nemo jure videatur offendi potuisse, si subductis rationibus dixissent: Quidquid rex jussit, in mensam admittimus: Date, quod consuetum est huic aulæ apponere. Nam illis hæc momenta rationum ordine potuissent

objici. 1. Quid, ô boni juvenes, hic frustra reluctamini? Captivi estis, nec enim domi vestræ agitis. Nihil vobis in regiam curiam juris. Novas illi leges scribere non vestræ potestatis est. Num vestræ conditionis obliti, quid prandendum, quid cenandum sit, dicetis? 2. Sed esto, captivi non sitis, peregrini certè atque exteri estis, quibus neutiquam permissum in alio regno novam cenandi consuetudinem inducere.

Hic aulæ nostræ mos est, quem antiquare conatu vanissimo nitimini. Ergo edite, quod vobis apponitur, *Omne, quod in macello vanit, manducate, nihil interrogantes* propter conscientiam. 3. Sin obstinatè hos regios repudiatis, omni regis gratiâ exciditis. Rex istud sui contemptum interpretabitur. 4. Malasar caput extremo periculo objicietis, si vestro stare judicio pertendatis. Officium Malasar & vitam perdidit, si contra regis jussa aliam vobis præbuerit dietam. Ergo alieni saltem Apitis discrimen attendite, si vestrum vobis caput venale. 5. Et quales, obsecro, totius aulæ sermones commeaunt, quales irrisus? omnium eritis fabula, triviale de vobis carmen cantabitur, omnium in vos cavilli jacentur. Ergo saniora inite consilia. Non licet hic multum tricarari. Imperium regis exequendum. Ratiunculis cedendum omnibus, ubi regia urget jussio. Nihilominus *Proposuit Daniel in corde suo, ne pollueretur de mensâ regis.* Idè & tres alij proposuerunt.

Hinc liberrimæ voces illæ: *Dentur nobis legumina ad vescendum, & aqua ad bibendum.* Atque ut istud suavius persuaderent: *Tetra nos, obsecro, ajunt, servos tuos diebus decem; & contemplare vultus nostros, & vultus puerorum, qui vescuntur cibo regio: & sicut videris, facies cum servis tuis.* En, quid propositi firmitas possit, quam retrahat à malo! ô quanti quanta proponimus, & fit nihil: dicunt, proponunt, statuunt, & fit nihil; promissis implent athera & fit nihil. Hæc quidem proposita nostra sunt, sed non firma, non in corde maculo nata.

§. II.

Suilla, de quâ suo loco disseremus, cum sciret adulterium omnino prohibitum, proposuit in corde suo pudesceri potius Babylone totâ, ad extremum potius

na & suilla caro. 3. Inmolata simulacrorum.

Actor. c. 15. vers. 28.

Rationes quibus potuissent temperantia Danielis & sociorum expugnari.

1. Cor. c. 10. vers. 25.

Dan. c. 1. v. 12. & 13.

Observatio interdictorum. 1. In Suilla:

tius supplicium trahi, lapidari potius statuit, quam ad-
ulterari. Vetitum est, nefas est, ergo neutiquam com-
mittendū est. Pati animo Eleazarus fenex laudatissi-
mus: *Destinavit non admittere illicita propter vitæ amorem.*
Suillam esse vetitā sciebat, & circo propoluit in cor-
de suo mori potius, quam cibo vetito contaminari.
Erant, qui miseratione parum laudandā moti clan-
culum rogarent, edere carnes lege non vetitas, eaq;
ratione suaviter simularet porcinas à se comestas, ita-
que supplicium evaderet capitale. Quā in re mirifice
humanos se sensuerunt. At ille tam importunis suaso-
ribus: Turpissimum est, inquit, cano capiti simulare,
aut fingere. Quod si faciam, an non juvenes nostri pu-
tabunt Eleazarum nonagenarium ad alienigenarum
vitam transisse, unde & ipsi tum amore vitæ, tum
exemplo meo inducti similia audere non refugient?
Quocirca hoc nunquam facturus sum, neq; enim ha-
ctenus his moribus consuevi vivere, ut ingenitæ nobi-
lilitatis gemitum maculā tam turpi polluam. Ergo se-
cundum sanctæ & à Deo conditæ legis constituta

præmitti volo in infernum. Nam etsi in presenti tempore
supplicii hominum eripiar, manum tamen omnipotentis nec
vivus nec defunctus effugiam. Quamobrem fortiter vitā exce-
dendo, senectute quidem dignus apparebo; adolescentibus au-
tem exemplum forte relinquam, si prompto animo ac fortiter
pro gravissimis & sanctissimis legibus honestā morte persungar.
Et verò etiam perfunctus est. Tanti fuit Eleazarus, ni-
hil patrare vetiti. Cum tamen suillam edere non illo
jure strictissimo vetaretur, quo vetantur mendacia,
furta, adulteria, homicidia, quæ Deus non lege solum
scripta, sed etiam naturali ac congenitā gravissimè
vetat. Nihilominus divinas leges, o Christiane, audes
cōtumeliosissimè perfringere. Exactè illud nosti: Non
loqueris contra proximum falsum testimonium, & tamen non
tantum mentiris, sed ut mentiaris, datā operā & studio
id agis. Non nefcis, quid septima lex veteris: Non furaberis.
Et tamen manū in aliena mittis, & furaris. Integre
calles, quid sexta lex prohibeat: Non machaberis. Et ta-
men eo ipso animo domum subis, ut in vetitū ruas &
moecheris. Nō ignoras, quid quinta lex interdicit: Non
occides. Tu tamen pugionem rapis, gladium stringis, &
intentas alteri mortem temerarius legirupa. Atq; hoc
est, quod peccata letalia nimium quantum auget. Hęc
illa noxarum in sepe enormis gravitas, hæc illa iniquitas
infinita, scire, & à dictante conscientia audire: Hoc
vetitum est, & à Deo iudice supremo vetitum est, &
sub pœnā mortis æternæ, sub iacturā cæli & beatitudinis
æternæ vetitum est; hanc ipsam tamen culpam
nihilominus committere, legem divinam rumpere, &
scientem ruere in malum. Hoc sanè aliud non est,
quàm Deo illud impiorum oclamare; *Manda, reman-
da; Manda, remanda;* ego tamen vel invito te, vel te ve-
tante hoc facio. Hoc, inquam, infanda in Deum inju-
ria est, nullis ignibus, nullisq; sæculis expianda.

Exod. 6. 20.
vers. 26.

Ibid. v. 16.

Ibid. v. 15.

Ibid. v. 13.

Scire ali-
quid pro-
hibitū, ni-
hilominus
culpam cō-
mittere, est
noxæ enor-
mis.

Isa. 6. 28.
vers. 10.

Paradig-
mata ul-
tionis di-
vinæ in
mandato-
rum con-
temptores.
1. In Adam
& Evā.

Gen. 3. 2.
vers. 14.

boni & mali ne comedas. Ergo quod vetitum, nequa-

quam committendum. Si ita, inquit, ratiocinati fuisset, paradisi retinuisset.

Dux belli laudatissimus Iosue, expugnaturus Jericho urbem, edictum militare promulgari iussit istud: *Cavere, ne de his, que præcepta sunt vobis, quippiam contringat, & sit prævaricationis rei. & omnia castra Israel sub pec- cato sint, atque turbentur.* At verò Achan amore prædæ captus modestissime, ut ipse putabat, clam aliquid accipit contra vetitum. Quod ipse demum fallus: *Vidi, inquit, inter spolia pallium coccineum valde bonum, & ducentos siclos argenti, regulamque auream quinquaginta siclorum: & concupiscens abstuli, & abscondi in terra contra medium tabernaculi mei, argentiūque fossā humo operui.* Res belli non magna nec ulli noxia, quia tamen vetita, hæc in Achanum sententia capitalis est pronuntiata: *Quia turbasti nos, exturber te Dominus in die hac. Secutum mox supplicium.* Ab omni populo lapidibus est obrutus. Omnia, quæ illius erant, filij & filia, omne pecus, omnis suppellex unā cum argento, aureā regulā & pallio, in detestationem criminis consumpta sunt igni. Tanti est audere vetitum.

§. III.

His firmandis Regum fasti rem miserandam memorant. Virum Dei, Prophetam verum rex le- roboam invitaverat humanissimè ad prandium. Cui Propheta: Non venio, inquit, neq; si mihi dimidium domus tuæ dones, non venio. Hoc enim mihi vetitum. Ita vates fortiter se gessit, & rex tulit repullam. Abeuntem hunc vatem prophetes alius, sed fallus, in itinere assecutus invitavit in domum, & ad mensam suam. Nō licet mihi, ait alter, reverti, nec in viā quidquam vel comedere vel bibere. Hęc enim vetantis Domini vox est: *Non comedes panem, & non bibes aquam: ibi, nec revertaris per viam, quam iris.* Cui alter: Et ego, inquit, propheta sum similis tui: & Angelus locutus est mihi in sermone dicens: *reduc eum in domum tuam, ut comedat panem & bibat aquam.* Ita se felicit eum, & reduxit secum. Nec diu absuit pœna. Dum enim unā prandent, vox ruit ab alto: *Quia non obediens fuisti orī Domini, & non custodisti mandatum, quod præcepit tibi Dominus Deus tuus: & reversus es, & comedisti, & bibisti aquam in loco, in quo præcepit tibi, ne comederes panem, neque biberes aquam, non inferatur cadaver tuum in sepulchrum patrum tuorum.* Sententiā tam tristi acceptā abiit, & in viā jugulatus est à leone, velut carnifice, qui prandium punivit vetitum.

Tu, o Deus, mandasti mandata tua custodiri nimis, Vanitentibus in vetitum. Hac in re Balaam insignissimè se gessit. Miserat ad eum rex Balac principes, qui viru suaviter invitatum ad se perducerent. At ille principibus liberrimè: *Ite, inquit, in terram vestram, qua prohibuit me Dominus venire vobiscum.* Renuntiatum est hoc Balaco regi, qui rursus plures & nobiliores, quam ante misisset. Legati virum humanissimè salutantes: Hęc ipsissima, inquit, regis te invitantis verba sunt: *Ne cum te venis venire ad me, paratus sum honorare te, & quidquid volueris, dabo tibi.* Cui Balaam iterū: *Si dederit mihi Balac plenā domum suam argenti & auri, non potero immutare verbum Domini Dei mei, non venio, edictū vetans non temero.* Animus magnus & vetiti observans, modò & constans fuisset, retinaculum omnis peccati, memoria præcepti.

Iosue ad nutum & exactissimè obtemperabat jubenti. Divinus scriptor de illo: *Sicut, ait, præceperat Dominus Moysi servo suo, ita præcepit Moyses Iosue: & ille universa complevit; nec præterit de universis mandatis, nec unum quidem verbum, quod iusserat Dominus Moysi.* Vbi quis seipsum legibus solve, religionibus liberare, & sibi met exemptionē dare incipit, jam actum est; varias sibi causas fingit temerandi vetiti: Tam graviter dicit, non est prohibutum. Cui enim noceo, li hoc agam, quod raro fit, pane fieri non censendum. Nunquid ob rem tam

